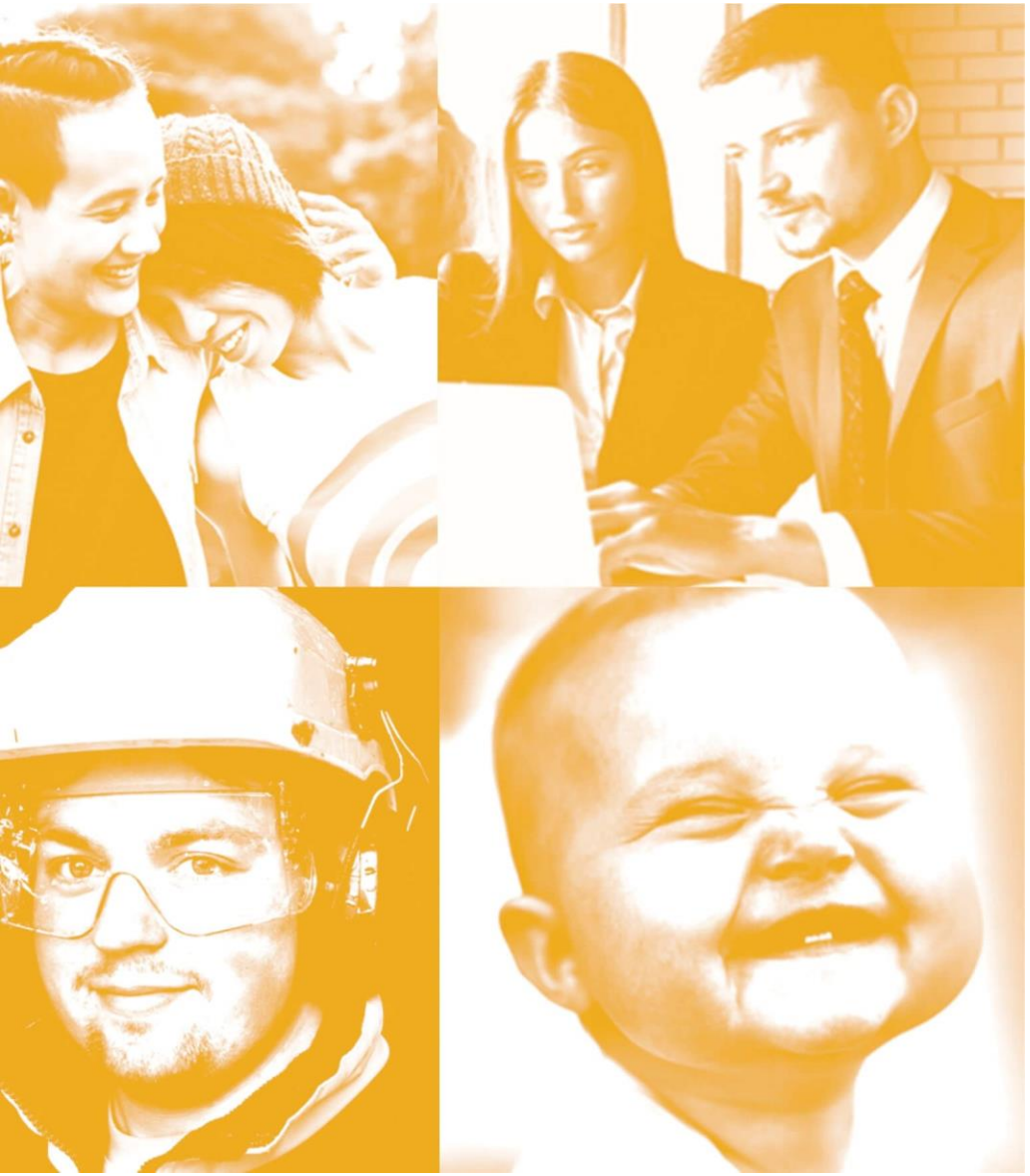

Komission tiedonanto 28.6.2021

Kristiina Mukala
Lääkintöneuvos

21.09.2021

Työterveyttä ja –turvallisuutta koskeva strategiakehys 2021-2027

- Kauden tavoitteet
- Komission ehdotukset
- Suomen kanta ehdotuksiin

Strategiakehyksen pääasiallinen sisältö

Tavoitteet kaudella 2021-2027

1. Ennakoidaan muutoksia, joita vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä väestöllinen muuntuminen ovat aiheuttaneet uudenlaisessa työelämässä, sekä hallitaan niitä

2. Tehostetaan työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisyä

3. Varaudutaan paremmin mahdollisiin tuleviin terveyskriiseihin

Tavoitteet kaudella 2014-2020

1. Kansallisten strategioiden vahvistaminen
2. Työterveys- ja turvallisuuslainsäädännön noudattamisen helpottaminen erityisesti mikro- ja pienyrityksissä
3. Työterveys- ja turvallisuuslainsäädännön täytäntöönpanon valvonnan kehittäminen jäsenvaltioissa
4. Voimassa olevan lainsäädännön yksinkertaistaminen
5. Työvoiman ikääntyminen, kehittyvät uudet riskit, työhön liittyvien ja työperäisten sairauksien ehkäiseminen
6. Tilastotietojen keräämisen tehostaminen ja tietokannan kehittäminen
7. EU:n ja kansainvälisten työterveys- ja turvallisuustoimien yhteensovittamisen kehittäminen ja kansainvälisiin organisaatioihin osallistuminen

Edellyttää toimia eri tasoilla

EU

Kansallinen

Alakohtainen

Yritystaso

Tavoitteiden täytäntöönpanoa tuetaan

I. käymällä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua,
II. parantamalla näyttöpohjaa,
III. vahvistamalla täytäntöönpanon valvontaa,
IV. välittämällä tietoa ja
V. myöntämällä rahoitusta.

Muutosten ennakointi ja hallinta

Toimitaan yhdessä

- Euroopan vihreän kehityksen ohjelma
- EU:n digitaalistrategia
- Euroopan uusi teollisuusstrategia

ja

- tuotetaan suuria investointeja,
- edistetään kasvua, innovointia ja työpaikkojen luomista sekä
- tarjotaan työntekijöille, yrityksille ja itsenäisille ammatinharjoittajille joustavuutta ja mahdollisuuksia

Haasteita

Uusiin teknologioihin liittyen:

- Työntekoaikojen ja -paikkojen yhä suurempi vaihtelu
- Uusiin välineisiin ja koneisiin liittyvät riskit

Ilmastonmuutokseen liittyen:

- Lämpötilan nousu
- Ilmansaasteet
- Äärimmäiset sääilmiöt

EU:n työterveys- ja työturvallisuussääntöjen nykyaikaistaminen ja yksinkertaistaminen vihreän ja digitaalisen siirtymän yhteydessä

Ehdottaa nyt

- Ensimmäistä tekoälyyn liittyvää oikeudellista kehystä, joka koskisi tekoälyjärjestelmien riskejä

Ehdotettu aiemmin

- Konedirektiivin tarkistaminen

Jo tehty / menossa

- Henkilösuojaimet
- Aluksilla tapahtuva sairaanhoito
- Biologisille tekijöille altistuminen
- Kemialliset altisteet

Digitaaliseen ja vihreään siirtymään / väestön ikääntymiseen liittyen

Komissio aikoo…

Komissio aikoo…

tehdä vuoden 2021 lopussa aloitteen digitaalisten alustojen kautta työskentelevien ihmisten työolojen parantamiseksi, elleivät työmarkkinaosapuolet ole valmiita neuvottelemaan keskenään.

- keskeisenä tavoitteena on varmistaa kaikille alustojen kautta työskenteleville ihmisille asianmukaiset työolot, jotka kattavat myös terveyden ja turvallisuuden
- Tämä selkeyttää tilannetta etenkin sellaisen unionin työterveys- ja työturvallisuussäännöstön osalta, jota sovelletaan työntekijöiksi katsottaviin henkilöihin mutta ei itsenäisiin ammatinharjoittajiin

Komissio aikoo…

Nykyaikaistaa digitalisaatioon liittyvää työterveyden ja turvallisuuden lainsäädäntökehystä tarkistamalla direktiivejä vuoteen 2023 mennessä:

- Työpaikkadirektiivi
- Näyttöpäätedirektiivi

Komissio aikoo…

Ehdottaa suojaavia raja-arvoja:

- Koboltti (v. 2024)
- Lyijy (v. 2022)
- Di-isosyanaatti (v. 2022)
- Asbesti (v. 2022)

Komissio aikoo…

- käynnistää EU-OSHA:n Terveellinen työ -kampanjan 2023–2025, jossa käsitellään
  - turvallisen ja terveellisen digitaalisen tulevaisuuden luomista ja
  - erityisesti psykososiaalisia ja ergonomisia riskejä
- valmistella yhteistyössä jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa mielenterveyttä työssä käsittelevän ei-lainsäädännöllisen EU:n tason aloitteen, jossa arvioidaan
  - uusia työntekijöiden mielenterveyteen liittyviä kysymyksiä ja
  - esitetään toimintaohjeita ennen vuoden 2022 loppua
- kehittää analyyttisen perustan, sähköisiä välineitä ja ohjeita
  - vihreisiin ja digitaalisiin työpaikkoihin ja prosesseihin liittyviä riskienarviointeja varten ottaen huomioon erityisesti psykososiaaliset ja ergonomiset riskit

Komissio aikoo…

- pyytää lausunnon terveydenhuoltoalan työntekijöiden ja muiden välttämättömien työntekijöiden mielenterveyden tukemisesta
  - tehokkaita terveysinvestointikeinoja käsittelevältä asiantuntijapaneelilta vuoden 2021 loppuun mennessä

- varmistaa asianmukaisia jatkotoimia Euroopan parlamentin päätöslauselmalle oikeudesta olla tavoittamattomissa

Työperäisiin sairauksien ja tapaturmien ennaltaehkäisy

Komissio aikoo…

- Edistää työperäisten kuolemantapausten osalta Vision Zero –lähestymistapaa

- Saattaa vaarallisia aineita koskevat EU:n säännöt ajan tasalle torjuakseen syöpä- ja hengityselinsairauksia sekä lisääntymisterveyteen liittyviä sairauksia
    - työmarkkinaosapuolten kuulemisen hitsaushuurujen, polysyklisten aromaattisten hiilivetyjen, isopreenin ja 1,4-dioksaanin alennetuista raja-arvoista

- Antaa päivitetyt ohjeet työntekijöiden suojelemiseksi vaarallisille lääkkeille altistumiselta

- Laatia yhteistyössä EU-OSHAn kanssa yleiskatsauksen työterveydestä ja -turvallisuudesta terveydenhuolto- ja hoitoalalla vuoden 2024 ensimmäiseen vuosineljännekseen mennessä
- Tukea tiedon antamista tuki- ja liikuntaelimistön sairauksista, syövästä ja mielenterveydestä sekä työpaikkahäirinnästä ja sukupuolittuneista käytännöistä työpaikoilla
- Antaa pk-yrityksille alakohtaista tietoa yhteistyössä EU-OSHAn kanssa
- Ehdottaa ennen vuoden 2021 loppua lainsäädäntöaloitetta naisiin kohdistuvan, sukupuoleen perustuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Varautumisen parantaminen ja nopea reagointi uhkiin

Covid pandemia on osoittanut…

…kuinka tärkeää on, että työnantajilla on velvoite laatia yleinen riskinarviointia ja

ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä koskeva kehys, jossa käsitellään työntekijöihin terveyskriisitilanteissa kohdistuvia terveysriskejä.

Komissio aikoo…

- käynnistää välittömästi perusteellisen arvioinnin
    - pandemian vaikutuksista ja
    - EU:n ja kansallisten työterveys- ja työturvallisuuskehysten tehokkuudesta,
        - tiiviissä yhteistyössä kansanterveysalan toimijoiden kanssa
        - kun on kyse hätämenettelyjen ja ohjeiden kehittämisestä toimenpiteiden nopeaa käyttöönottoa, täytäntöönpanoa ja seurantaa varten mahdollisissa tulevissa terveyskriiseissä

Komissio aikoo…

- päivittää ammattitauteja koskevan komission suosituksen vuoteen 2022 mennessä sisällyttämällä siihen covid-19-taudin

- laatia työsuojelutarkastajille vuoteen 2022 mennessä ohjeet biologisia tekijöitä koskevan direktiivin mukaisten riskinarviointien ja riskinhallintatoimenpiteiden laadun arvioimiseksi.

Suomen kantoja ehdotuksiin

Yleinen kanta

Suomi kannattaa tiedonannossa esitettyä työterveyden ja –turvallisuuden jatkuvaa suunnitelmallista kehittämistä, jossa huomioidaan työelämän ja muun toimintaympäristön muutokset

Kantoja siirtymiin

Suomi pitää tärkeänä, että vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvät riskit kartoitetaan, ja niihin liittyvä terveydellinen merkitys arvioidaan

Suomi pitää tärkeänä vihreiden ja digitaalisten kysymysten huomioimista kansallisissa työterveys- ja työturvallisuusstrategioissa, riskien ennaltaehkäisyyn ja kriiseihin varautumiseen liittyviä toimenpiteitä sekä vision zero-tavoitteita

Suomi kannattaa alustatyöntekijöiden työolojen parantamista.

Suomi korostaa, että ammattitautien ja työtapaturmien ehkäisy on yksi tärkeimmistä työterveyden ja –turvallisuuden tehtävistä

Suomi pitää tärkeänä, että strategiakehyksessä painotetaan psykososiaalisia ja ergonomisia riskejä. Ne ovat Suomen kannalta olennaisia ja kannatettavia aihealueita myös valvonnassa

Etätyön mukanaan tuomat riskit arkielämään pitäisi huomioida paremmin strategiakehyksen jatkotyöstössä

Kansanterveys, ennaltaehkäisy

Suomi pitää tärkeänä, että työterveyden ja -turvallisuuden tiivis yhteys kansanterveyspolitiikkaan on nostettu esiin

Suomi pitää tärkeänä, että strategiassa on nostettu esiin syövän lisäksi työperäisten sydän- ja verenkiertoelinten sairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien torjunta

Suomi ehdottaa, että puuttumisen ohella painotetaan ko. sairauksien ehkäisyä ja edistetään terveellisiä elintapoja osana työpaikkojen toimintaa

Mielenterveys, jaksaminen

Suomi kannattaa mielenterveyttä työssä käsittelevän ei-lainsäädännöllisen EU:n tason aloitteen laatimista

Suomi pitää myös edelleen tärkeänä, että EU laatii yhteisen mielenterveysstrategian, joka tukee EU:n kansalaisten menestystä ja hyvinvointia sekä unionin kilpailukykyistä taloutta

Suomi tukee komission aikomusta varmistaa asianmukaiset jatkotoimet Euroopan parlamentin päätöslauselmalle oikeudesta olla tavoittamattomissa

Valvonta, kemikaalit

Suomi pitää hyvänä, että EU korostaa työsuojelun tärkeyttä globaalien tuotantoketjujen ja yritysvastuun yhteydessä

Kemikaalien osalta Suomi tukee strategiakehykseen kirjattuja kehittämistavoitteita

Suomi korostaa, että komission on huolehdittava vaarallisten aineiden tieteellisen arviointiprosessin toimivuuden turvaavasta resursoinnista ja parannettava erityisesti EU:n kemikaalivirastossa tehtävään tieteelliseen arviointiin allokoitavaa resurssia

Valvonta

Suomi kannattaa digitaalisten välineiden käyttöä työsuojeluvalvonnassa.

Suomi näkee ristiriitaisena tavoitteet puuttua työsuojelutarkastusten laskevaan määrään lisäämällä paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ja toisaalta innovatiivisten tarkastusmenetelmien kehittämisen ja käyttöönoton.

Suomi kannattaa kausityöntekijöitä koskevia kehyksen suuntaviivoja ja toimii pitkälti jo niiden mukaan